

**TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE CATALUNYA
SALA CONTENCIÓS ADMINISTRATIVA
SECCIÓ CINQUENA**

Recurs ordinari núm. 168/2015

INTERLOCUTÒRIA

Il·lms. senyora i senyors

President

Sr. Javier Aguayo Mejía

Magistrats

Sra. Maria Fernanda Navarro de Zuloaga

Sr. Francisco Sospedra Navas

Sr. Eduardo Paricio Rallo

Sr. Manuel Santos Morales

Barcelona, a quatre de maig de dos mil vint-i-dos

S'ha donat compte, i

ANTECEDENTS

PRIMER. En data 16 de desembre de 2020 es va dictar sentència estimant parcialment aquest recurs i declarant l'obligació de la Generalitat de Catalunya d'adoptar les mides que siguin necessàries als efectes de garantir que, als ensenyaments compresos al sistema educatiu de Catalunya, tots els alumnes rebin de manera efectiva i immediata l'ensenyament mitjançant la utilització vehicular normal de les dos llengües oficials en els percentatges que es determinin, que no podran ser inferiors al 25 % en un i altre cas.

Un cop que el Tribunal Suprem va rebutjar el recurs de cassació interposat per la demandada i va retornar les actuacions a aquest Tribunal, en data 20 de gener de 2022 la Lletrada de l'Administració de Justícia va dictar decret declarant la fermesa de la sentència.

SEGON.- En data 25 de març de 2022 la representació de la Generalitat de Catalunya va presentar escrit del Conseller d'Educació mitjançant el qual va informar de diverses iniciatives adoptades en relació a la sentència dictada en aquestes actuacions.

Hom va aportar en aquest sentit una iniciativa de diversos grups parlamentaris consistent en una proposició de Llei de tramitació urgent relativa a la modificació de la Llei 1/98, de política lingüística, i de la Llei 35/10, de l'occità aranès a l'Aran, amb la finalitat d'actualitzar la garantia d'assoliment de les competències lingüístiques i l'aplicació dels instruments de control, avaluació i millora del sistema educatiu.

Es va informar així mateix sobre l'endegament dels tràmits per a dur a terme un desenvolupament normatiu del règim lingüístic del sistema educatiu i la previsió en el sentit que totes dos llengües oficials estiguin contemplades en els projectes lingüístics del centre per tal d'assolir el ple domini, havent-se iniciat la fase de consultes d'un projecte de Decret en aquest sentit.

Finament, s'informa sobre l'encàrrec d'una enquesta sobre la realitat sociolingüística als centres educatius de Catalunya, amb esment de l'enquesta realitzada pel Síndic de Greuges al mes de març d'aquest any.

TERCER.- En data 30 de març de 2002 la representació de l'entitat "Asamblea por una Escuela Bilingüe" va presentar escrit demanant l'execució forçosa de la sentència. Planteja en aquest escrit la següent pretensió:

- Requerir al Conseller d'Educació per tal que dicti les instruccions procedents als efectes que els centres educatius d'educació infantil, primària i secundària sostinguts amb fons públics garanteixin el dret de tots els alumnes a rebre l'ensenyament mitjançant l'ús vehicular normal de les dos llengües oficials en percentatges que no poden ser inferiors al 25%; es disposi que els centres educatius procedeixin a modificar llurs projectes lingüístics en els anteriors termes, aprovin una programació en el mateix sentit, determinin expressament l'assignatura, àrea o matèria de caràcter troncal o anàloga no lingüística a impartir en llengua castellana en tots els grups o classes; i que el material didàctic i les proves d'avaluació es correspongui amb la llengua docent assignada.
- Requerir al Conseller d'Educació per tal que porti certificació referida al percentatge d'hores lectives en castellà i en català de cada centre, amb el detall de les matèries curriculars i la respectiva càrrega horària per setmana, curs i etapa educativa.
- Requerir al Conseller d'Educació per tal que porti certificació estesa pel director o directora de cada centre educatiu sostingut amb fons públics acreditatiu dels percentatges de castellà i català que s'imparteixen com a llengua vehicular, amb el corresponent visat de la inspecció educativa.

- Advertir al Conseller d'Educació de les corresponents responsabilitats en cas d'incompliment.

QUART.- Un cop traslladat l'escrit a les parts del recurs, s'ha manifestat la representació de la Generalitat de Catalunya en el sentit de demanar la inadmissió de l'incident, o bé la desestimació de les pretensions formulades per l'“Asamblea por una Escuela Bilingüe” .

L'Advocat de l'Estat es manifesta en el sentit de no qüestionar la legitimació de l'entitat citada per a instar l'execució de la sentència. Alhora planteja que, amb caràcter previ, el Tribunal s'haurà de pronunciar sobre el grau de compliment de la sentència que suposen les mides adoptades per la Generalitat de Catalunya, tot recordat que la sentència reconeix la llibertat d'elecció de dites mides i que l'ús vehicular de les llengües no constitueix un dret subjectiu dels alumnes sinó una conseqüència de la condició oficial d'una i altra llengua.

CINQUÈ.- Així mateix, en data 28 de març diverses persones que invoquen la seva condició de diputats a Parlament de Catalunya conjuntament amb el partit polític “Vox” van presentar sol·licitud d'execució de la sentència.

Els compareixents plantegen en aquest sentit que es disposi l'execució de la sentència en els seus propis termes; que es requereixi la col·laboració d'autoritats i agents de l'Administració; i, de persistir l'incompliment, es disposi allò que s'escaigui per a l'eficàcia de la mateixa a la totalitat dels centres escolars de Catalunya, incloent-hi un requeriment personal als seus directors.

L'anterior escrit va ser traslladat a les parts del recurs.

S'ha manifestat la representació de la Generalitat de Catalunya tot demanant igualment la inadmissió de l'incident o la desestimació de les pretensions formulades pels esmentats compareixents.

Per la seva banda, l'Advocat de l'Estat entén que no concorre en aquest cas una legitimació de les persones o el partit polític esmentats.

Ha estat ponent el magistrat Sr. Manuel Santos Morales, de conformitat al que disposa l'art. 206 de la LOPJ, en haver anunciat vot particular el magistrat ponent inicialment designat

FONAMENTS JURÍDICS

PRIMER.- Sobre la legitimació per plantejar l'execució forçosa

- .1 L'entitat “Asamblea por una Escuela Bilingüe” invoca la seva legitimació per demanar l'execució forçosa de la sentència. Posa de manifest en aquest sentit que els seus estatuts fan específica referència a finalitats vinculades amb l'objecte de la sentència. Reprodueix a aquests efectes la relació de finalitats per a les que es va constituir l'associació, entre les que s'inclouen les següents:

- Promoure i difondre els avantatges del bilingüisme i del trilingüisme en la societat.
- Fomentar i implantar l'ensenyament en les dos llengües oficials.
- Garantir el dret dels alumnes a rebre l'ensenyament en les llengües oficials.

Invoca així mateix el reconeixement de de la legitimació per part d'aquesta mateixa Sala i secció en el recurs núm. 134/21, relatiu a l'ús de llengües a les proves d'accés a la Universitat.

La demandada nega aquesta legitimació entenent que no resulta acceptable doncs prové d'una mera auto-atribució estatutària efectuada per la mateixa entitat.

1.2 Per la seva banda, la representació dels parlamentaris i el partit polític esmentats al·leguen que als diputats els correspon la funció de representar els ciutadans, a banda que alguns d'ells tenen fills afectats per la sentència. Recorda en aquest sentit que la facultat dels afectats de demanar execució forçosa forma part del dret a la tutela judicial efectiva.

La demandada oposa també en aquest cas la manca de legitimació dels compareixents i invoca en aquest sentit la jurisprudència que ha negat aquesta legitimació tant a diputats com a partits polítics en general.

1.3 Doncs be, cal puntualitzar en primer lloc que no hi ha obstacle perquè persones o entitats que no han estat part en el procés que va donar lloc a la sentència es personin per demanar la seva execució. Simplement cal que el compareixent tingui la condició de persona afectada, que és la condició que esmenta tant l'article 104.2 com l'article 109 de la Llei jurisdiccional. Així ho ha reiterat el Tribunal Suprem des de la sentència de 7 de juny de 2005 -recurs núm. 249/03-.

A partir d'aquest plantejament la qüestió queda reconduïda a l'article 19 de la mateixa Llei jurisdiccional.

1.4 L'article 19 de la Llei jurisdiccional atribueix legitimació per a interposar recurs contenciós administratiu a aquelles persones físiques o jurídiques que tenen un dret o interès legítim, i també les corporacions, associacions, sindicats, grups i entitats a què es refereix l'article 18 que resultin afectats o estiguin legítimament habilitats per a la defensa dels drets o interessos col·lectius.

Així doncs, a legitimació queda condicionada a la presència d'un interès legítim, interès que es concreta en un benefici associat a la pretensió que formula el compareixent.

1.5 La legitimació associativa queda ordinàriament vinculada a la defensa d'un interès col·lectiu afectat per l'objecte del recurs. Aquest interès s'ha de manifestar amb un cert grau de precisió a l'objecte o finalitats de l'entitat. En aquest aspecte la jurisprudència ha rebutjat la legitimació vinculada a finalitats socials formulades de forma genèrica i imprecisa doncs, per aquesta via, s'arribaria a una legitimació tendencialment universal; això es, equivalent al simple interès a la legalitat.

La interlocutòria del Tribunal Suprem de 22 de febrer de 2022 –recurs núm. 329/2021- és el darrer exponent d'aquesta línia jurisprudencial i reitera els següents requeriments: la necessitat d'invocar un interès legítim, qualificat i específic, diferent de la mera defensa de la legalitat; que s'identifiqui una relació material del compareixent amb l'objecte de la pretensió que derivi d'un interès propi de l'entitat que en resulti afectat, de forma que l'anul·lació de la actuació impugnada li reporti un efecte positiu o negatiu, però cert; finalment, que no és suficient la mera auto-atribució estatutària, ni la legitimació es pot reconèixer sobre la base de la persecució de fins genèrics.

Sobre aquesta base el Tribunal Suprem es va pronunciar, en un cas de característiques properes, sobre la manca de legitimació d'una associació de finalitats genèriques per impugnar un aspecte concret del servei educatiu (STS de 5 de maig de 2015, cassació núm. 1604/2013).

1.6 Cal precisar en aquest aspecte que, més enllà d'una aplicació estricta del principi d'especialització, hem admès en anteriors recursos la legitimació associativa basada en finalitats relativament genèriques, com ara la defensa dels valors democràtics en general, el respecte als drets i llibertats de les persones, o altres de perfil polític i col·lectiu referits al comú dels ciutadans en abstracte i no a uns ciutadans o col·lectiu especial. Tanmateix aquesta legitimació s'ha admès en relació a pretensions igualment referides en abstracte als ciutadans o a la col·lectivitat en general, no quan es refereixen a interessos de persones o col·lectius específics. Com s'ha dit, per aquest darrer supòsit es requereix una correlativa especialització estatutària. En aquest darrer sentit ens hem pronunciat, per exemple, a la sentència d'aquesta mateixa secció de 5 de juliol de 2012, recurs núm. 148/2010.

1.7 En el present cas cal remarcar que el recurs i la sentència que és objecte d'execució no es refereixen a una qüestió general que afecti el ciutadà com a tal; això és, no estem davant una relació de subjecció general, sinó davant una qüestió que afecta una específica relació de servei públic; a la forma en la que es presta el servei d'ensenyament a uns concrets destinataris.

La sentència fa referència a una relació de subjecció especial que no afecta objectivament als ciutadans en al seva qualitat de tals, sinó sols als usuaris d'aquest servei.

1.8 L'anterior plantejament es projecta també a la legitimació de sindicats i partits polítics.

En el cas dels sindicats el Tribunal Constitucional ha admès certament una legitimació abstracta referida a la representació i defensa dels interessos dels treballadors. Ara bé, això no exclou la necessitat de constatar, a més, un vincle específic i concret entre les finalitats del sindicat i allò que és objecte del debat processal; vincle que es plasma en la noció d'interès professional o econòmic dels treballadors (STC 358/2006).

Pel que fa als partits polítics, la jurisprudència ha posat de manifest que les finalitats de defensa de la Constitució, dels seus valors i principis, i de l'Estat democràtic que

son pròpies d'aquestes institucions no els legitimen per a impugnar qualsevol actuació de les diferents Administracions Públiques o dels Governos que considerin disconformes amb l'ordenament jurídic, més enllà d'aquells actes que afectin a l'esfera dels seus drets i interessos legítims.

Ha precisat el Tribunal Suprem que la funció de rellevància constitucional que despleguen els partits polítics a través de la acció política, be posant en pràctica llurs respectius programes, be expressant la seva crítica al Govern, no pot servir de justificació per a conferir una acció universal en l'àmbit jurisdiccional. En definitiva, la funció de control al Govern pròpia dels partits polítics es canalitza mitjançant l'actuació parlamentària. El seu camp d'actuació propi és el de la representació política, però no el de la genèrica defensa de la legalitat davant els Tribunals.

Una conclusió que es projecta així mateix als parlamentaris individualment considerats doncs, continua el Tribunal Suprem, la condició de parlamentari no atribueix la representació de la societat ni de l'interès general, ni dels béns jurídics col·lectius davant la jurisdicció contenciós-administrativa.

En aquest sentit es va manifestar el Tribunal Suprem en la sentència de 3 de març de 2014 –recurs núm. 4453/2012- i així ho ha reiterat recentment a la sentència de 2 de novembre de 2021 –recurs núm. 76/2020- i a la interlocutòria de 22 de febrer de 2022 –recurs núm. 206/2021-.

1.9.- En el present cas la sentència es refereix a la utilització vehicular de les llengües oficials al sistema educatiu de Catalunya. Encara que la sentència afecta al sistema educatiu en el seu conjunt, no es pot prescindir de la situació particular dels alumnes en particular, d'un centre escolar o d'una agrupació de centres. Els termes de la part dispositiva de la sentència són clars, quan acorda que *“tots els alumnes”* han de rebre de manera efectiva i immediata l'ensenyament mitjançant la utilització vehicular normal de les dos llengües oficials.

Per aquest motiu, no hi ha dubte que l'execució de la sentència tindrà repercussions pràctiques en els centres individualment considerats. Centres en los que reben diàriament les seves classes els alumnes per tant, resulta evident que tant els pares i mares, com els alumnes, estan afectats en el transcurs normal de la vida escolar com a usuaris singulars del servei públic educatiu als centres d'ensenyament.

No es pot defugir, per això, que aquests alumnes, i per tant els seus pares, poden resultar tant beneficiats per l'execució de la decisió; com, perjudicats per la seva inexecució, i se'ls ha de reconèixer la condició d'afectats (articles 104.2 i 109 LJCA).

Això és conforme a la jurisprudència del Tribunal Constitucional. Cal recordar, així, que la sentència del Tribunal Constitucional 4/1985, de 18 de gener, reconeix la legitimació d'una persona que no va poder ser part en el procés principal però que tenia un dret o interès legítim que podia veure's afectat per la execució de la sentència.

A més, resulta aclaridor citar la Sentència del Tribunal Suprem de 7 de juny de 2005, Recurs 2492/2003, quan ressalta *“en fase de ejecución de una sentencia*

contencioso-administrativa, regida por el carácter rogado de la jurisdicción y en una materia que se funda en principios distintos de los que imperan en la admisibilidad del recurso contencioso-administrativo, no procede el reconocimiento de cualquier personación de parte afectadas en la forma reconocida en la sentencia, por razones legales y jurisprudenciales.

Es cierto que el vigente art. 104.2 de la Ley Jurisdiccional permite a cualquiera de las partes o a cualquier persona afectada instar la ejecución forzosa de la sentencia. Con ello se introduce una distinción entre quienes han intervenido en la fase declarativa del proceso y aquellos otros que se incorporan a él en su fase de ejecución por ostentar algún derecho o interés.

Esto es así porque en el proceso de ejecución no cabe entender el concepto de parte en sentido formal, de tal manera que tan sólo puedan instar la ejecución u oponerse a ella quienes se hayan personado en la fase declarativa, sino en su sentido material, ya que parte en la ejecución puede serlo cualquier persona que pudiera verse afectada por la sentencia.

Esta ampliación de los sujetos legitimados a intervenir en el incidente de ejecución ya se contemplaba en el art. 110 de la Ley de 1956, al reconocer legitimación para intervenir en la ejecución no sólo a las partes litigantes que habían comparecido en juicio, sino también a las partes interesadas.”

D'acord amb aquestes consideracions hem de reconèixer la legitimació dels alumnes i els seus pares que compareixen per la seva condició de d'usuaris singulars d'un concret centre escolar.

1.10 Les anteriors consideracions ens porten a admetre la legitimació de l'entitat "Asamblea por una Escuela Bilingüe" per a la defensa d'uns interessos col·lectius que es projecten al conjunt del sistema educatiu d'acord amb les finalitats específiques de dita entitat.

No podem admetre, en canvi, la legitimació dels diputats i del partit polític "Vox", pel que s'ha exposat, com tampoc la legitimació dels primers per la seva al·legada condició de pares d'alumnes afectats per la sentència, atès que no han acreditat dita condició.

SEGON.- Sobre el grau de compliment de la sentència.

2.1 La representació de l'"Asamblea por una Escuela Bilingüe" entén que la Generalitat de Catalunya no ha executat la sentència, sense que el document aportat sobre diverses iniciatives legislatives i una enquesta tingui rellevància a aquests efectes. Ans el contrari, assenyala que el Conseller ha manifestat la voluntat de no aplicar la sentència.

Afegeix que una enquesta realitzada per la pròpia associació l'any 2019 va analitzar un total de 2.214 projectes lingüístics, resultant que només 126 centres impartien

alguna assignatura en castellà, i sols 5 alguna troncal. Ahora, al mes de març de 2.022 va efectuar una revisió dels projectes lingüístics de 300 centres públics, resultant que només es considerava el català com a llengua vehicular.

Alhora, l'esmentada entitat entén que la responsabilitat de l'execució correspon al Departament d'Ensenyament, però també als directors.

2.2 La representació de la Generalitat de Catalunya al·lega que allò que es va impugnar al recurs va ser la inactivitat de l'Administració i que correspon a la Generalitat definir quin ha de ser el perfil de l'activitat a desplegar; això és, la forma concreta de determinar l'ús vehicular de les llengües, sense que es pugui imposar judicialment el contingut de les normes ni fiscalitzar les omissions reglamentàries.

Afegeix que ha endegat ja el procés per establir un marc normatiu estable segons les iniciatives detallades en la compareixença efectuada el mateix dia que cloïa el termini d'execució.

2.3 No hi ha dubte sobre el deure d'estricta respecte a les resolucions judicials, deure que afecta tots els ciutadans, molt espacialment els poders públics d'acord amb article 118 de la Constitució i l'article 17 de la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Aquesta obligació es correspon amb el dret de litigants i afectats a que es compleixi allò que s'ha resolt, doncs el dret a la tutela judicial efectiva inclou l'execució efectiva de les resolucions judicials.

Aquest dret es projecta en la intangibilitat de les resolucions judicials fermes i dels situacions jurídiques declarades –STC 86/2005-. En aquest sentit l'execució s'ha de dur a terme en els seus propis termes; això és, d'acord amb allò que es va resoldre.

Conseqüentment, les interlocutòries d'execució han d'estar als pronunciaments establerts a la part resolutiva de la sentència. Això no exclou, però, tenir en consideració la motivació o els fonaments de la mateixa, doncs la resolució és conseqüència d'aquests, de forma que correspon una integració d'un i altres, encara que allò determinant sigui la part resolutiva –STC 187/2005-.

2.4 Doncs bé, la part resolutiva de la sentència que ens ocupa determina l'obligació de la Generalitat de Catalunya d'adoptar les mesures que siguin necessàries als efectes de garantir que, als ensenyaments compresos al sistema educatiu de Catalunya, tots els alumnes rebin de manera efectiva i immediata l'ensenyament mitjançant la utilització vehicular normal de les dos llengües oficials en els percentatges que es determinin, que no podran ser inferiors al 25 % en un i altre cas.

Així doncs, estem davant d'una obligació de resultat, obligació que es correspon amb un imperatiu de la mateixa Constitució en la interpretació del Tribunal Constitucional i que resulta ineludible per a les Administracions educatives.

Cal assenyalar que al cos de la sentència es reconeix la llibertat de la Generalitat de Catalunya per determinar amb llibertat d'apreciació els mitjans que consideri oportuns per fer efectiu l'ús vehicular de les llengües oficials. Allò determinant en la sentència no és el mitjà sinó el resultat. El que es condemna és una inactivitat en el

dictat de normes, instruccions o actes d'aplicació que siguin necessaris als efectes de determinar l'ús vehicular de les llengües a l'ensenyament, o l'exercici de la potestat de control.

A sentència manté una pauta de respecte de la llibertat de la Generalitat de Catalunya de respecte no sols pel que fa a la forma d'ordenar l'ús vehicular de les llengües oficials, sinó també el contingut de dita ordenació. La sentència es limita a determinar el mínim constitucionalment exigible en aquest àmbit.

En conclusió, l'elecció del medi per garantir el resultat establert per la sentència és facultat de la Generalitat de Catalunya, però el que no està en la seva llibertat és no actuar i permetre una situació contrària al mandat constitucional.

Cal recordar que la pauta de respecte jurisdiccional a la potestat normativa o impedeix un control de les omissions reglamentàries o la inactivitat normativa en general si la mateixa genera una situació il·legal, com és el cas. Així ho ha establert, ja d'antuvi, la jurisprudència (v.gr STS núm. 194/2022). Altrament s'abonaria un àmbit d'immunitat administrativa incompatible amb l'estat de dret.

2.5 Arribats a aquest punt cal constatar que les iniciatives desplegades per la Generalitat no tenen un resultat concret que es projecti ara per ara en l'activitat dels centres escolars. Això és, que garanteixi allò que disposa la sentència: que els alumnes rebin de manera efectiva i immediata l'ensenyament mitjançant la utilització vehicular normal de les dos llengües oficials.

Cal reiterar que el que la sentència disposa és una obligació de resultat que ha de ser efectiu i immediat i, en aquest aspecte, es constata una situació d'inexecució de la sentència un cop finalitzat el termini que la Generalitat de Catalunya disposava per a la seva execució.

Val a dir que l'execució es podia garantir bé a partir d'una innovació normativa, bé a partir de l'exercici de la facultat de direcció i control que pertoca a la Generalitat de Catalunya en tant que administració executiva en aquesta matèria, i sobre qui recau el deure jurídic de complir i fer complir la sentència. Específicament, mitjançant instruccions internes de servei i una subsegüent activitat de control, ja sigui com a mesures definitives, ja com a capteniment provisional a l'espera del que resulti de la normativa que es pugui emetre.

TERCER.- Sobre els termes en els que s'ha d'executar la sentència

3.1 Inicialment l'execució de la sentència correspon a l'Administració educativa amb competències executives, que a Catalunya és el Departament d'Educació d'acord amb allò que disposa l'article 3 del Decret 21/2021. Específicament i atès el caràcter general de la sentència, al Conseller.

És a aquesta autoritat a qui correspon d'entrada l'obligació de dur a terme el requeriment i determinar els òrgans interns que han d'intervenir en la seva posada en pràctica i en el control de la seva execució per part dels centres escolars.

3.2 D'acord amb les competències i responsabilitats que atribueix l'ordenament jurídic -competències que son indefugibles segons que disposa l'article 8 de la Llei 40/15-, pertoca a la Alta Inspecció de l'Estat velar pel compliment als centres educatius de les disposicions vigents que afectin al sistema educatiu, específicament el compliment de les normes sobre utilització de llengua vehicular als ensenyaments bàsics, en aquest cas el compliment de la mateixa Constitució en els termes concretats pel Tribunal Constitucional, primer, i després per la sentència que és objecte d'execució.

Així ho disposen l'article 150 i la disposició addicional 38^a de la Llei orgànica 2/06, d'Educació.

En conseqüència, correspon a la Alta Inspecció de l'Estat en aquesta fase inicial d'execució verificar el compliment de la part dispositiva de la sentència en el conjunt del sistema educatiu de Catalunya, informant al Tribunal de l'activitat desplegada i de la situació constatada.

3.3 Com s'ha dit, la sentència imposa una obligació de resultat, obligació que suposa establir l'obligació jurídica de tots els afectats de respectar, complir i fer complir una pràctica d'ús vehicular de les llengües oficials en els termes assenyalats a la seva part dispositiva.

Els projectes lingüístics no han estat objecte de la sentència. D'altra banda, es tracta d'instruments de caràcter merament programàtic y vàlida interna de cada escola que no tenen capacitat jurídica de condicionar el regim jurídic de l'ús vehicular de les llengües oficials en el conjunt del sistema educatiu que és allò al que es refereix aquesta sentència .

Ara be, sí correspon traslladar a l'execució de la sentència una previsió que queda recollida al cos de la mateixa en el sentit que la utilització vehicular d'una i altra llengua ha d'incloure com a mínim la docència de la mateixa llengua oficial i la d'una altra assignatura o matèria de caràcter troncal, o anàleg.

Correspon traslladar doncs a l'execució de la sentència una previsió que queda recollida al cos de la mateixa en el sentit que la utilització vehicular d'una i altra llengua ha d'incloure com a mínim la docència de la mateixa llengua oficial i la d'una altra assignatura o matèria de caràcter troncal, o anàleg.

3.4.- Pel que fa al termini d'execució, cal assenyalar que la part dispositiva de la sentència imposa un resultat concret que s'ha de garantir de manera efectiva i immediata en els propis termes de la part resolutiva.

Allò que es planteja és l'emissió d'instruccions de servei, el que no revesteix una particular complexitat formal.

En conseqüència cal entendre que, per satisfer en la mida del possible la immediata que imposa la sentència, és suficient un nou termini d'execució de 15 dies.

Atesos els fonaments esmentats,

HEM RESULT:

Primer.- Incoar incident d'execució forçosa de la sentència dictada en aquestes actuacions integrant al mateix les peces separades obertes arrel de les sol·licituds formulades en aquest sentit.

Segon.- Estimar parcialment la pretensió formulada per la representació de l'entitat "Asamblea por una Escuela Bilingüe" i, en conseqüència,

- Requerir al Conseller d'Educació de la Generalitat de Catalunya per tal que, en el termini màxim de 15 dies, dicti les instruccions i estableixi les garanties de control de les mateixes que s'escaiguin als efectes que al sistema educatiu de Catalunya tots els alumnes rebin de manera efectiva i immediata l'ensenyament mitjançant la utilització vehicular normal de les dos llengües oficials en els percentatges que es determinin, que no podran ser inferiors al 25 % en un i altre cas; utilització que inclourà com a mínim la docència de la mateixa llengua i la d'un altra assignatura o matèria de caràcter troncal o anàleg, i informi al Tribunal en el mateix moment que finalitzi el nou termini d'execució sobre les mides adoptades i el grau de compliment de les mateixes.

Tercer.- Requerir a la Alta Inspecció Educativa als efectes de verificar el compliment de la part dispositiva de la sentència dictada en aquestes actuacions en el conjunt del sistema educatiu de Catalunya, informant al Tribunal de l'activitat desplegada i de la situació constatada a la finalització del termini d'execució assenyalat.

Quart.- Inadmetre la sol·licitud d'execució forçosa formulada per la representació de diverses persones que invoquen la seva condició de diputats a Parlament de Catalunya i el partit polític "Vox", per manca de legitimació.

Transcorregut el terme assenyalat, ha de donar-se compte al tribunal del seu resultat, a fi de resoldre el que sigui el procedent pel degut compliment de la sentència objecte d'execució.

Notifiqueu aquesta interlocutòria tot fent saber que contra la mateixa es pot interposar recurs de reposició conforme a l'article 79 de la Llei 29/1998

Vot particular concurrent que subscriu el magistrat Sr. Eduard Paricio Rallo, al que s'adhereix la magistrada Sra. Maria Fernanda Navarro de Zuloaga en relació amb la interlocutòria d'execució de la sentència dictada per la secció cinquena de la Sala del contenciós administratiu del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en el recurs núm. 168/2015.

I.- La majoria de la secció ha decidit estimar la petició d'execució forçosa de la sentència formulada per l'entitat "Asamblea por una Escuela Bilingüe" i requerir el Conseller d'Educació als efectes de dur a terme les actuacions necessàries per al compliment d'allò disposat a la sentència.

Comparteixo la valoració que inclou la interlocutòria pel que fa a la situació de manca d'execució de la sentència un cop exhaurit el termini del que disposava la Generalitat de Catalunya a aquest efecte i la consegüent procedència de la seva execució forçosa.

També comparteixo part dels criteris que inclou la interlocutòria sobre la legitimació dels compareixents. Concretament, que s'admeti la legitimació de les entitats associatives en el cas que es constati una correspondència entre les finalitats estatutàries i l'objecte del recurs, però no quan es tracta de finalitats genèriques. Alhora, estic d'acord amb la projecció d'aquest plantejament al cas específic dels sindicats i dels partits polítics o dels diputats.

La meva divergència es refereix al criteri de la majoria pel que fa a la legitimació individual dels alumnes o pares singularment considerats.

II.- La interlocutòria argumenta que, encara que la sentència afecta al sistema educatiu en el seu conjunt, no es pot prescindir de la situació particular dels alumnes en el seu centre escolar. Es posa de relleu que la sentència haurà de desplegar efectes a cadascun dels centres, de forma que els alumnes o els seus pares poden resultar beneficiats o perjudicats per l'execució, el que comporta la necessitat de reconèixer als mateixos la condició d'afectats i, per tant, la capacitat per instar l'execució encara que no hagin estat part del recurs principal, segons que ha reconegut la jurisprudència.

III.- Respecto l'anterior plantejament, encara que no el comparteixo.

En efecte, entenc que certament el punt de partida de qualsevol decisió sobre la legitimació és el plantejament dels articles 104.2 i 109 de la Llei jurisdiccional, plantejament que supera la condició de part del procés per incloure la d'afectat per la sentència. Així ho va establir el Tribunal Suprem en la sentència de 7 de juny de 2005 i així queda reflectit a l'apartat 1.3 de la interlocutòria.

La majoria efectua una deducció aparentment simple en el sentit que, si els alumnes individualment considerats s'han de veure beneficiats o perjudicats per l'execució de la sentència, se'ls ha de reconèixer la condició d'afectats a l'incident d'execució.

Entenc que aquesta deducció no correspon en aquest cas per les següents raons:

III.1 La sentència es refereix a la utilització vehicular de les llengües oficials al sistema educatiu de Catalunya. No es tracta, com en recursos precedents, de la situació particular d'un centre escolar, sinó del sistema educatiu en el seu conjunt.

La demandada recorda en aquest sentit els precedents d'aquesta Sala en els que, arrel de reclamacions individuals, ens hem manifestat reiteradament en el sentit que la legitimació inherent als alumnes singularment considerats no els autoritzava per mantenir pretensions referides al sistema educatiu en el seu conjunt. Precisa en aquest sentit que el Tribunal Suprem va admetre aquest plantejament en diverses ocasions, com ara a la sentència de data 24 de setembre de 2013 -recurs núm. 2895/2012-, com també ho va fer el Ple d'aquesta Sala jurisdiccional mitjançant interlocutòria de 8 de març de 2012 –recurs núm. 485/06, de la secció cinquena-.

Certament, en el cas de les reclamacions individualitzades que han precedit a aquest recurs general es va establir la diferent legitimació que corresponia en funció de la naturalesa particular o general de la pretensió, de forma que en aquells recursos es van inadmetre les pretensions referides a la modificació del sistema d'ensenyament en general, per cenyir el recurs a la situació particular del centre o del grup al que pertanyia l'alumne afectat.

Aquest ha estat un plantejament uniforme i reiterat en nombroses ocasions per aquest Tribunal des de les primeres reclamacions individuals, al menys des de l'any 2012. Una jurisprudència que no pot ser senzillament ignorada, i la qual modificació mereixeria si mes no una motivació específica; mes si es pren en consideració que ha estat acceptada pel Ple d'aquesta Sala i pel mateix Tribunal Suprem.

El cas és que, sobre la base de la jurisprudència consolidada de la Sala, no es pot acceptar en l'execució de sentència una legitimació que fins ara no hem reconegut a les actuacions principals.

Certament resulta inversemblant que la legitimació de l'article 19 de la Llei jurisdiccional no es corresponguí amb la legitimació de l'article 109 per instar l'execució de sentència, donada l'acurada amplitud del concepte d'interès legítim que inclou el primer precepte esmentat.

És cert que la llei preveu la possibilitat d'incloure com a parts interessades en la execució de sentència a qualsevol persona que es vegi afectada per la seva part dispositiva, però això no suposa una ampliació de la legitimació general de l'article 19 només per a la fase d'execució. Concretament, en el cas que ens interessa, l'article 109 no pot portar a reconèixer la legitimació a un o diversos pares individuals doncs, com a tals, son dipositaris de l'interès singular de l'alumne del que assumeixen la pàtria potestat, però no ho son del conjunt d'alumnes que formen la comunitat educativa i respecte els quals no poden atribuir-se la representació de l'interès col·lectiu.

III.2 No hi ha dubte que l'execució de la sentència tindrà repercussions pràctiques en els centres escolars individualment considerats, però aquesta execució s'ha de plantejar en els mateixos termes i amb idèntica perspectiva que es va debatre en el recurs; això és, des d'una perspectiva general i referida al sistema, el que comporta una forma i uns continguts d'execució que son diferents als que correspondrien si es tractés de situacions singularitzades.

Això no suposa un desemparament dels usuaris doncs opera en tot cas la seva legitimació col·lectiva, com s'ha admès en aquest cas.

En definitiva, amb independència que l'execució hagi de tenir repercussió per a tots els alumnes, la sentència es refereix al sistema en el seu conjunt i, en aquesta dimensió, es pot identificar un interès col·lectiu del usuari respecte dit sistema d'ensenyament, interès col·lectiu que es correspon amb una legitimació també col·lectiva.

III.3 Cal afegir que l'admissió de reclamacions singulars referides a una concreta aula i col·legi imposa a l'òrgan jurisdiccional una pauta de respecte del principi de contradicció amb la consegüent crida als interessats –com ara el titular del centre-; i, si hi ha discrepàncies, la constatació de la situació material de la forma en la que es presta el servei a l'alumne en qüestió. En definitiva, un capteniment processal propi del recurs principal.

Cal considerar també que una execució de sentència oberta il·limitadament a la legitimació dels usuaris singulars del servei d'ensenyament; això és, a desenes de milers de potencials interessats; i als episodis singulars que es puguin anar donant, convertiria aquest incident en un mecanisme de tutela de la prestació del servei en cadascuna dels milers d'aules o grups en els que s'organitza el sistema educatiu a Catalunya. Una tutela que, en els termes de l'article 109 de la Llei jurisdiccional, seria tendencialment il·limitada en el temps; això és, "*mentre que no consti la seva total execució*".

III.4.- Cal assenyalar així mateix que una sentència referida al sistema s'executa en uns termes que no són pròpiament els que corresponen si el que es tracta de garantir és el dret dels alumnes, un a un considerats.

Des de la perspectiva general, entenc que no s'hauria de descartar la possibilitat de considerar executada la sentència a partir d'un compliment o una garantia de compliment general de l'ús vehicular de les llengües oficials en el sistema educatiu, sense perjudici que puguin existir incompliments episòdics o singulars. Allò que imposa la sentència, entenc, és garantir una regla, no perseguir excepcions puntuals o singulars a la mateixa.

III.5.- Finalment, l'acceptació de reclamacions singulars en execució de sentència converteix aquest incident en una sort de mecanisme exprés per canalitzar reclamacions directes al Tribunal. Una mena d'extensió d'efectes, que no està prevista a la Llei Jurisdiccional, que només la limita a algunes matèries, com ara tributs, funció pública, o unitat de mercat.

Una situació d'aquestes característiques suposa el desbordament del caràcter revisor de la jurisdicció. Principi aquest que, encara que a partir de la Constitució hagi quedat apaivagat en la seva formulació més dràstica, segueix requerint en tot cas d'una prèvia actuació administrativa o, en tot cas, una inactivitat degudament caracteritzada.

En aquest cas el reconeixement de la legitimació individual suposa prescindir de la reclamació davant l'Administració educativa, i l'accés immediat al Tribunal, mitjançant l'accés directe a una peça d'execució.

D'acord amb les anteriors consideracions entenc que cal descartar la legitimació dels alumnes o dels pares que compareixen amb la legitimació que els atorga la seva condició de d'usuaris singulars d'un concret centre en un recurs que queda referit exclusivament al sistema educatiu de Catalunya en el seu conjunt.

Aquests son els motius que m'han portat a discrepar també de la sentència dictada en aquest recurs.

Barcelona , a 9 de maig de 2022

